

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 19. oktober 2000 šte. 42 (3088) • letnik 55 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Volitve v Sloveniji: krepak zasuk na levo

Nedeljske parlamentarne volitve v Sloveniji so prinesle prepričljivo zmago levice. Od dobrega milijon in pol velikega slovenskega volilnega telesa jih je na volišče prišlo slabih 70 odstotkov. Stranke desnega političnega pola so doživele najhujši poraz v samostojni Sloveniji. Novi slovenski državni zbor bo poslej sestavljalo 34 poslancev Drnovškove Liberalne demokracije – 9 več kot leta 96 (36,3 %, +9,3 %) druga stranka po moči je Socialdemokratska stranka Janeza Janše, ki je v primerjavi z letom 1996 izgubila 2 mandata in jih ima poslej 14 (15,8, –0,3%), tretja je Pahorjeva Združena lista socialnih demokratov, ki ima v primerjavi z letom 96 tri mandate več torej 11 (12,1%, +3,1%), največja porazenka volitev Zagožnova Ljudska stranka ima le 9 mandatorov, kar je v primerjavi z letom kar 10 mandatorov manj, kot jih je takrat dosegla samo Ljudska stranka (9,5 %, –9,9 %), Nova Slovenija je dosegla 8 mandatorov (8,6%), kar je primerljivo z deležem, ki so ga leta 1996 dosegli takratni krščanski demokrati. V parlament so bolj ali manj pričakovano prišli tudi Demokratična stranka upokojencev (5,2 % +0,9 %) in Slovenska nacionalna stranka (4,4 %, +0,8 %) s po 4 mandati, kar je na ravni izpred 4 let, večje presenečenje pa predstavlja uvrstitev tudi Stranke mladih Slovenije s prav tako 4 mandati (4,3 %).

V parlament sta bila izvoljena tudi predstavnika italijanske in madžarske narodnosti, ki sta se za sicer po slovenski ustavi zagotovljen mandat borila na volitvah v posebnih volilnih enotah. Tudi v tem mandatu, bosta narodnosti zastopala Roberto Battelli in Maria Pozsonec. Stranke bodo sedaj pre-

šle k pogajanjem o oblikovanju koalicije, predsednik države Milan Kučan, ki je dolžan sklicati prvo sejo novoizvoljenega parlamenta v 20 dneh od volitev, je napovedal, da lahko sklic pričakujemo zelo kmalu. Tako, lahko novo slovensko vlado pričakujemo še pred novim letom.

boje

Medtem ko so nekateri 10. oktobra korakali po Celovcu, pa so drugi (v organizaciji UNIKUM) evakuirali v Beneško Slovenijo, v dvojezično vasico Topolo, ki je v zadnjih letih postala znana po svojih kulturnih projektih.

PREBLISK

■ Dežela je očitno že pozabila 10. oktober, k sreči. Le ORF skuša še »zaribati« videoposnetke ne preveč številnih navdušencem, sicer bi ne bilo treba toliko reklame ...

Nekaj je deželni glavar le dosegel: lahko je sedel na stolček samega zveznega predsednika in užival. Otročje, ampak značilno zanj.

Zdaj so na vrsti druge zadeve: bo Haider ostal v koaliciji ali ne? Komentatorji so mnenja, da bo vendar toliko pameten in ne bo delal (prevelikih) problemov ... Toda Haider ve, da ga udeležba njegove stranke na oblasti stane volilne glasove. Po drugi strani pa je sposoben, da se bo šel igrati »vse ali nič« in bo izsiljeval in pritiskal

na ubogega Schüssla, ki se rad uklanja Haiderjevimi zahtevam, samo da bi koalicija ostala. Riess-Passerjeva pa bo tako ali drugače samo izvrševala voljo velikega vodje in bo usekala, ko bo ta to hotel.

Pometanje

Slovinci pa se bomo očitno še naprej trudili, da bomo pokazali svetu, da Haider ni sovražnik manjšinam. Do naslednjega izbruha, ko bo »pasalo v kram«. Kmecl je nekoč poočital koroškim Slovincem, da nimajo zgodovinskega spomina. Bo kar držalo.

S. W.

DOBER VEČER, SOSED GUTEN ABEND, NACHBAR

SREDA, 25. OKTOBRA 2000

19.30 ŽELEZNA KAPLA, farna dvorana – SPD »Zarja«

20.00 RADIŠE, kulturni dom Radiše – SPD »Radiše«

20.00 BOROVLJE, mestna hiša – SPD »Borovlje«

ČETRTEK, 26. 10.

20.00 DOBRLA VAS, kulturni dom – SPD »Srce«

SOBOTA, 28. 10.

20.15 ROŽEK, kulturna dvorana na Muti – KD »P. Markovič«

ŠTAJERSKA

Volilna zmaga ÖVP omajala koalicijo

Na volitvah v štajerski deželni zbor je prepričljivo zmagala ljudska stranka, ki je s svojo deželno glavarko Waltraud Klasnic na čelu dobila 47,27 odstotka glasov, kar pomeni 27

mandatorov v deželnem zboru (prej 21). Druga najmočnejša stranka v deželi je SPÖ, ki je sicer zgubila okrog 3,5 odstotka in jih ima zdaj 32,41 (19 mandatorov, prej 21). Volitve pa so pomenile poraz tudi za svobodnjaško stranko, ki je nazadovala skoraj za 5 odstotkov in je pristala pri 12,43, kar pomeni izgubo treh mandatorov (zdaj 7). Zeleni so pridobili za 1,2 odstotka in en mandat, Liberalni forum pa z 1,9 ni zbral potrebnih glasov za mandat in odslej ni več zastopan v deželnem zboru. Nekoliko je pridobila tudi KPÖ (0,46 %) in ima 1,03 %.

Analize rezultatov pravijo, da se FPÖ ne znajde v vlogi vladajočega in da si je z vladno koalicijo samo škodovala. Prav tako se niso izpolnila upanja, da bo bivša televizijska moderatorica Theresia Zierler navdušila množice.

Zmaga je večinoma zasluga popularnosti deželne glavarko, ki ima očitno posluš za opevanega »malega človeka«.

Svobodnjaška stranka Avstrije je imela v ponedeljek svoj kongres in navadni član stranke Haider je zagrozil z izstopom iz koalicije, če bo »ÖVP vse neprijetne zadeve prepuščala svobodnjakom«. Vsekakor se Haider zaveda, da je laže navduševati množice, če ni treba ukrepati z zakoni, predpisi, davki itd. Kritika brez delovne obveznosti je pač lažja kot ureničevanje obljubljenega. S. W.

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

vabi na

izlet v Solčavo

v nedeljo, 22. oktobra 2000

kjer bo ob 9. uri dopoldne spominska svečanost ob 55-letnici požiga Solčave. Zbirališče pred Zadrugo v Železni Kapli ob 7.15

Prijave:
Milka Kokot (0463/514200-40)
ali Posojilnica v Železni Kapli
(04238/231). Udeležbo sporočite tudi tisti, ki se boste peljali z lastnim vozilom!

internationale widerstandstage in klagenfurt

mednarodni dnevi odpora v celovcu

6.–28. okt:

karavana kulture

26.+27. okt: kongres

28. oktobra:
demonstracija

proti socialni demontaži
in desnemu ekstremizmu

14.00, Neuer Platz

info: 0463-32154; e-mail: office@offeneskaernten.cjb.net

offenes kärnten-
offenes europa

Proslavljanje 10. oktobra je tudi letos bilo to, kar edino more biti: mešanica podeželske folklorne, beljaškega pusta, nazdravljanja nemški Koroški, obujanja militarističnih (se pravi: nemških imperialističnih) spominov in samoprezentacije desnega ekstremizma.

V resnici je nepomembno, kateri sestavni del je bil tokrat bolj poudarjen, kateri manj – gre za mešanico, za zmes vseh teh elementov, ki v celoti predstavljajo koroško (nemško in ponemčeno) »volks-gemeinschaft«. Podobno tisti, ki si jo je zapisala v svoji pravilnik največja koroška stranka FPÖ (»Nationale« Partei auf der »Grundlage echter Volks-gemeinschaft«). Samo v tej obliki, v obliki zmesi pod nazivom »koroštva«, je prebavljiva za množice, se ob in po prebavljanju spreminja v tisto, kar imenujemo »posebno koroško ozračje«, v duh tristrankarskega sporazuma. Znana situacija torej.

V resnici je tudi nepomembno, ali je bil Bernarda Sadovnika govor v dvorani grbov pameten ali ne, ali je bil njegov hrbet pri tem ukrivljen ali ne. To, kar je povedal, je za javnost bilo manj zanimivo kot to, da je sploh govoril. Potrdil je videz, da politični zastopniki koroških Slovencev

KOMENTAR

Dr. Mirko Messner

sodelujejo s koroško deželno vlado. Znana situacija, tudi ta. In vendar ni bila ponovitev tiste pred leti, ko je Valentin Inzko (starejši) odigral isto vlogo. Danes je namreč FPÖ avstrijska vladna stranka. Nima razčiščenega odnosa do fašizma, v svojih volilnih bojih se poslužuje rasističnih

pa ga govorijo zelo slabo. Na eni strani se v tem zrcali izrivljanje slovenščine iz javnosti, torej posledica koroške politike, na drugi strani pa dejstvo, da vsaj tisti starši, ki svoje otroke prijavljajo k dvojezičnemu pouku, ne podlegajo nacionalistični propagandi, ki vsako prijavo pojmuje kot narodnostno »priznavanje«. Prav tega razkoraka med čedalje večjo razgledanostjo staršev in čedalje manjšim znanjem slovenščine se poslužuje heimatdienstova in svobodnjaška strategija v šols-

Po oktobrskih proslavah

predsodkov, Koroško pa si je za svoj poskusni laboratorij izbrala prav zaradi tega, ker je v njenem posebnem ozračju hitro zrasla in razširila svoj vpliv v Avstriji.

Haiderjeva stranka se je koroških Slovencev poslužila svojčas, da se je okrepila z manjšini sovražnimi ukrepi. Danes se jih ponovno poslužuje, ko s simboličnimi akcijami prikriva prav to – ne da bi se obenem odrekla svoji strateški protimanjšinski usmeritvi. Okroglih 1600 otrok je prijavljenih k dvojezičnemu pouku. Med njimi je že velika večina takih, ki slovenskega jezika sploh ne obvladajo ali

kem vprašanju: s postopnim razvrednotenjem dvojezične kvalifikacije, ki se je že začelo, nameravajo skrčevati dvojezični pouk do tiste točke, ko bo slovenščina postala tudi v šolah, kar je že danes v javnosti: tuj jezik.

Eno je, razgovarjati se s tistimi, ki imajo oblast v deželi. Drugo je, jih politično podpirati – v škodo kulturnih in političnih perspektiv manjšine ter solidarnega odnosa do tistih Avstrijcev, ki se upirajo koaliciji z rasizmom in nescialnim ukrepom črno-modre vlade. Pa do tistih Korošcev obeh jezikov, ki 10. oktobra ne pojmujejo kot svojega.

ODLOČEN OBČNI ZBOR KOROŠKE VP

Georg Wurmitzer je novi predsednik stranke

Z izrednim strankinim kongresom je koroška ljudska stranka preteklo soboto skušala potegniti črto pod zapetljaje, v katere je zabredla zaradi konflikta o pristojnosti predsednika in ki so imele že razsežnosti političnega kabareta. Deželni svetnik Georg Wurmitzer je na sedežu strankinega deželnega predsednika nasledil državnoborskega poslanca Reinholda Lexerja.

Geneza tega zbora odkriva vso tragikomedijo, v kateri se je znašla stranka. Bivši deželni glavar in svoječasi predsednik koroške VP Christof Žernatto je na vrat na nos postavil mladega Reinholda Lexerja za svojega naslednika. Temu pa so manjkale izkušnje vodenja tako kompliciranega bloka, kot je tradicionalno že vselej bila ljudska stranka, na drugi strani pa v stranki ni imel nobenega pravega zaledja. Predvsem parcialistično usmerjene podorganizacije stranke, kot so to kmetje in podjetniki ter okrajni strankini diadohi so mlademu predsedniku kmalu pokazali roge. Predsedstvo stranke je namreč od-

stavilo Lexerja kot predsednika in za interimističnega vodjo oklical deželnega svetnika Georga Wurmitzerja, starega in izkušenega ter v strankarskih bojih in kabalah prekaljenega mačka. Stranka Wurmitzerja ni na slepo izbrala, ampak je prav napetost med njim in Lexerjem bila ena od min, ki je konec koncev bila za slednjega usodna. Ta je skušal rešiti, kar bi se naj še rešiti dalo in si je s pomočjo sodišča za en dan priboril predsedstvo stranke nazaj. Teh dobrih 24 ur predsedovanja po milosti sodnije je Lexer izrabil tako, da je odpovedal sobotni izredni občni zbor, češ da je ilegalen.

Delegati stranke so bili drugačnega mnenja in v soboto se jih je na kongresu zbralo toliko kot zadnja leta nikoli. Od 477 delegatov jih je bilo navzočih 416 ali 86 odstotkov.

Ta kvorum je potem s 95,15 odstotki ali pa s 392 oddanimi glasovi izvolil Wurmitzerja za novega predsednika koroške ÖVP. Wurmitzer je Lexerju ponudil roko sprave, seveda pa se bo, če bo treba, torej če se ta ne bo uklonil odločitvi občnega zbora, segel tudi po trdi disciplinski šibi. To bi bila izključitev iz stranke. To možnost je že nakazal celovski župan Harald Scheucher, ko je dejal, da je član stranke, ki kliče na pomoč sodišče, prej kandidat za izključitev kot pa za državnoborskega poslanca.

S prenosom izkušenj, poenotenjem programov in s sodobno opremo v učilnicah praktičnega pouka naj bi ustvarili pogoje za pretok delavcev brez nostrifikacije spričeval.

Ideja o sodelovanju poklicnih šol obmejnih področij Avstrije in Slovenije, je na slovenskem Koroškem že sorazmerno dolgo prisotna, je uvodoma povedala Ana Pavše, zaposlena pri izobraževalno-svetovalnem centru Smeri d.o.o. Kot vodja projekta je koordinatorka aktivnosti med koroškimi poklicnimi šolami z obeh strani državne meje, pristojnimi ustanovami oblasti in gospodarskega združenja, projekt pa je uvrščen med vzpodbujevalce povezovanja v EU preko programa Phare. Končuje se drugi investicijski del projekta, ki omogoča šolam razvojne korake na področju praktičnih usposabljanj s pridobljeno opremo.

Prvi del projekta se je pričel l. 1996 leta s ciljem poiskati partnerske poklicne šole za izmenjavo izkušenj o tem, kako poteka pouk, kakšno je sodelovanje z delodajalci, kakšne so vizije na področju poklicnega izobraževanja, učni programi in problemi. Učitelji in učenci teh šol naj razvijejo dolgoročno sodelovanje in povezavo preko interneta. Avstrijska stran je po pridobitvi soglasja deželne vlade v Celovcu razvila zrcalni projekt v okviru programa Interreg. Njihov projekt nosi naslov povečanje mobilnosti delovne sile; želijo prenesti svoje izkušnje z dualnim (vajeniškim) izobraže-

RAVNE NA KOROŠKEM

Čezmejno sodelovanje poklicnih šol

vanjem. Cilj je tudi priznavanje spričeval poklicnih šol med državama brez nostrifikacije.

Program medsebojnega sodelovanja so s pomočjo Slovenske gospodarske zveze iz Celovca sklenile naslednje poklicne šole: ŠC Slovenj Gradec, Poklicna gostinska in lesarska šola in BS Wolfsberg za poklic mizar, Srednja strojna in kovinarska šola Ravne na Kor. in BS Celovec za kovinarske poklice, Srednja šola Muta in BS Velikovec za poklic zidar, ŠC Slovenj Gradec, poklicna in srednja ekonomska šola in BS Beljak za poklic trgovca, ŠC Velenje, PTERŠ Velenje in BS

Celovec za poklic električar. Drugi del projekta se je pričel pred dvema letoma kot nadgradnja prvega dela s ciljem posodobitve opreme učilnic. V slovenskih poklicnih šolah so tako pridobili: na Ravnah sodobno avtomehanično učilnico, v Slovenj Gradcu učno trgovino in CNC lesarski obdelovalni stroj, na Muti opremljeno računalniško učilnico in v Velenju opremo za laboratorije. Glavnino sredstev je prispeval Phare program, sicer pa ministrstvo za šolstvo, šole, proračun občine in nekatere gospodarske družbe. V celoti gre za preko štirideset milijonov tolarjev. Investicije bodo zaključile

ne konec tega leta. Avstrijska stran pa je vse koroške poklicne šole povezala z računalniško opremo v informativno mrežo.

Izkušnje vodstev šol

Kot primer je ravnateljica strojne in kovinarske poklicne šole z Raven Ivanka Stopar v svoji sorazmerno kratki menedžerski karieri obilo izkušenj pridobila ravno s sodelovanjem v Phare programu. Spoznala je, da materialni in duhovni razvoj šolske ustanove zahteva obilo naporov in sodelovanja s številnimi družbenimi dejavniki. Da so sploh lahko namestili tako pridobljeno najsodobnejšo opremo avtomehanične učilnice, so morali v kratkem času urediti vso potrebno dokumentacijo in dodaten denar za gradbeni poseg

in učna delavnica, ki ji na Koroškem ni para, je sprejela prve dijake septembra letos. »Ta učilnica bo dvignila nivo praktičnega poučevanja, tako usposobljeni delavci bodo bolj zaposljivi, cilj projekta bo s tem dosežen«, je pripovedovala. S svojo partnersko šolo v Celovcu so imeli že več stikov. Učitelji in dijaki so ob lanskem obisku na Ravnah na Koroškem prisostvovali pouku pri predmetu regulacije in krmilja, saj le te opreme njihova, sicer odlično opremljena šola še ni imela, je dejala sogovornica. Ob ogledu celovške poklicne kovinarske šole so bili Ravenčani prijetno presenečeni nad urejenostjo, sprejela jih je tudi šolska ministrica, žal pa niso prisostvovali praktičnemu pouku. S. Š.

MARIBOR

Združenje borcev o avnojskih sklepih

V izjavi za tisk je Združenje borcev in udeležencev Nrnodnosvobodilne borbe dalo izjavo za tisk:

Slovenska zunanja politika je v zadnjem obdobju zaradi svoje servilnosti zopet pokazala mlačnost in nedoslednost, ko bi bilo treba braniti nacionalni interes in državno suverenost.

Zahteve koroškega deželnega glavarja Jörga Haiderja po ukinitvi avnojskih sklepov so grobo vmešavanje v notranji ustroj slovenske države. Avstrija nima pravice spodbijati

državotvornih temeljev samostojne Slovenije, saj se je leta 1938 plebiscitarno odločila za tretji rajh, po vojni pa je ravno s pomočjo in po zaslugi slovenskih štajerskih ter koroških partizanov prala s sebe madež nacističnega kooperantstva.

Avnojski sklepi si integralni del medvojne in povojne zavezniške ureditve Evrope in sveta in so dobili mednarodno potrditev tudi v 13. sklepu potsdamske konference leta 1945 in v nekaterih drugih, poznejših mednarodnih sporazumih, vključno z ADP iz leta 1955.

Avnojski sklepi so na osnovi osvobodilnega boja v protihitlerjevski koaliciji postavili temelje drugi Jugoslaviji, katere pravna naslednica je tudi samostojna Slovenija. Avnojski sklepi veljajo, ker so rezultat skupnega protinacističnega boja evropskih narodov. Avstrija nima nobene pravice do vračanja, saj je bilo tako urejeno tudi z 22. in 27. členom državne pogodbe, kjer piše: »Ne glede na prejšnje odredbe ima FLRJ pravico, da zapleni, zadrži ali odvzame avstrijsko premoženje, pravice in interese, ki se nahajajo na jugoslovanskem ozemlju na dan, ko bo ta pogodba začela veljati. Avstrijska vlada se obvezuje, da poravnava škodo tistim avstrijskim

državljanom, ki jim bo odvzeto premoženje po tej točki.«

Ker je šlo za naravno reparacijo za škodo, ki jo je tretji rajh povzročil bivši Jugoslaviji, je Avstrija v ta namen sprejela poseben zakon (Bundesgesetz über Entschädigung bestimmter Vermögensverluste in Jugoslawien). S tem so njenim pravnim in fizičnim osebam ugasnile vse pravice do vračanja ali nadomestila za zaplenjeno in odvzeto premoženje.

Zahteva po razveljavitvi avnojskih sklepov torej najprej zahteva razveljavitev ali vsaj ustrezno spremembo ADP, ki je konstitutivni temelj današnje republike Avstrije.

I. DEL

Preden preidemo h konkretnim oblikam organiziranja in načinom politične participacije italijanske in madžarske narodne skupnosti v R Sloveniji, se ustavimo pri bistvu potrebnosti političnega delovanja in participacije narodnih manjšin. Vprašanje politične participacije manjšin je eno temeljnih vprašanj demokracije. Pri tem nikakor ne mislimo samo na narodne manjšine, ampak na vse druge vrste manjšin v družbi. Kljub temu pa se hočejo narodne, etnične, jezikovne, kulturne manjšine ali kakorkoli jih že imenujemo, prav pri participaciji pri oblasti na nek način razlikovati od ostalih, večinoma deprivilegiranih manjšin v družbi. To ponavadi razlagajo z zgodovinskimi, mednarodnopravnimi ali čisto političnimi argumenti. V bistvu pa je to posledica nezmožnosti bivanja v lastni nacionalni državi, kar pa v sodobnem času velja za vse večje število ljudi v skoraj vseh okoljih. Temeljno vprašanje, ki se postavlja, je, ali so zaradi zgoraj navedenih argumentov tovrstne manjšine sploh lahko deležne posebnega položaja pri politični participaciji in v kakem obsegu naj imajo pri participaciji pri oblasti poseben položaj. Ali zgolj pri zadevah, ki se tičejo uresničevanja njihovih čisto specifičnih manjšinskih pravic, ali tudi pri urejanju vseh ostalih vprašanj njihovega družbenega okolja, saj so zelo široko gledano vsa vprašanja družbenega okolja tudi vprašanja manjšine, ki v njem živi. Nadalje so bistvenega pomena zagotovila, ki naj to participacijo omogočajo, točneje povedano tudi poseben položaj, ki ga imajo ali naj bi ga imele narodne manjšine v organih predstavnosti in izvršne oblasti. Danes je vse bolj aktualno tudi vprašanje, kako zagotoviti politično participacijo imigrantskim skupnostim oziroma t. i. novim manjšinam.

Še več govora je tudi o zagotovitvi možnosti participacije na posameznih volitvah tudi članom skupnosti, ki niso državljani določene države, pač pa v njej delajo ali tudi samo bivajo. Poudarjanje splošne politične enakopravnosti postavlja pod vprašaj koncept avtohtonosti pri določanju varstva manjšin. Npr. na Švedskem imajo že od l. 1974 zagotovljeno volilno pravico na lokalnih volitvah vsi tuji državljani, ki tam živijo več kot tri leta. Nadaljnji razvoj, če se omejimo samo na naš prostor, je tudi odvisen od tega, v koliki meri se bo politično življenje v Evropi podredilo konceptom univerzalizacije, kot npr. na trgu delovne sile in bodo posamezni segmenti »nacionalne« narave postali irelevantni. Seveda bi bili v zmoti, če bi trdili, da nacionalna država, ki je po mnenju nekaterih le še nekaj, kar sodi v 19. stoletje, nima svojih, včasih celo ksenofobičnih

nih zagovornikov. Omejevanje priseljevanja ali pa tudi pravic posameznim manjšinam ne bo nikakor rešilo vprašanj, ki se nujno pojavljajo ob sobivanju z večinskim prebivalstvom.

Manjšine se politično, če to zelo grobo omejimo, opredeljujejo za dva modela in sicer za integrativni model in za model samostojnosti z različnimi oblikami kooperacij. V večini novonastalih evropskih držav in tudi tistih držav, ki so ob demokratizaciji ostale v starih mejah, se prav politična participacija narodnih manjšin izrazito poudarja. Leta 1998 organizirani seminar Sveta Evrope na Brdu v Sloveniji pod naslovom »Participation of national minorities in decision – making proces-

davije. Če izvajamo specifično, ki jo imajo baltske države, potem je zastopstvo manjšin trenutno najtežje uresničljivo v Češki republiki in pa v Ruski federaciji.

Nadalje je velika večina udeležencev poudarila obstoj posebnih parlamentarnih teles, ki se poleg splošnega ukvarjanja s človekovimi pravicami ukvarjajo tudi s pravicami in položajem narodnih manjšin in tudi, da v njih na različne načine sodelujejo posamezni predstavniki manjšin.

Sam način izvedbe zastopstva je prav tako od države do države različen. Moramo reči, da so bile predstavljene skoraj vse oblike realizacije zastopstva manjšin, preko manjšinskih

Lahko rečemo, da Slovenija pri ureditvi položaja italijanske in madžarske narodne skupnosti izhaja iz načel pozitivne diskriminacije, avtohtonosti italijanske in madžarske narodnosti ter njune teritorialne determiniranosti.

Slovenija je – tako kot bolj ali manj večina sodobnih držav – etnično in kulturno pluralna država. Vseeno bi glede na delež (etničnih) Slovencev v celotnem prebivalstvu Republike Slovenijo v primerjavi s številnimi drugimi državami – še vedno – lahko opredelili kot etnično relativno homogeno državo. Predvsem od šestdesetih let dalje se je v Sloveniji postopoma oblikovala zavest o tradicionalnem obstoju etnične-

svojim delovanjem na podlagi ustavnih in zakonskih obveznosti zagotavlja uresničevanje zagotovljenih pravic.

Politična organiziranost

Politična organiziranost italijanske in madžarske narodne skupnosti je zagotovljena že s slovensko ustavo iz leta 1991, pri čemer moramo poudariti, da so oblike organiziranja in načini politične participacije samo logično nadaljevanje organiziranja in oblik političnega predstavnosti še pred letom 1991, torej še v prejšnjem političnem sistemu. Ustava republike Slovenije poleg ostalih pravic v svojem 64. členu predvideva na območjih, kjer ti skupnosti živita, ustanovitev posebnih samouprav-

Mag. Boris Jesih, Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani

Položaj poslancev italijanske in madžarske narodne skupnosti v slovenskem parlamentu

Referat na letošnjem kongresu narodnostnih skupnosti na Osojah

ses« je pokazal, da večina novih demokracij temu posveča zadostno mero pozornosti. Tako sta npr. referata Varujana Pambucciana iz Romunije in Marie Pozsonc iz Slovenije pokazala, da je vprašanje zastopstva v predstavnih telesih in način izvolitve izredno kompleksno. Čeprav sta oba v svojih izvajanjih predstavila pozitivne primera predstavnosti, sta istočasno ob predstavitvi same realizacije nakazala, da je mogoče do učinkovitega zastopstva manjšin v predstavnih telesih, seveda v različnih okoljih, priti na različne načine.

Če je v Sloveniji praktično z načinom volitev manjšinskih poslancev izključena oblika manjšinskih političnih strank, so le-te v romunskem primeru ekskluzivne in kljub pomislekom nekaterih sodelujočih, da se s tem pripadnikom manjšin onemogoča, da volijo posamezne politične stranke, v danem okolju očitno zaenkrat zelo učinkovite. V poznejši diskusiji je predstavnik Poljske Mirosław Luczka na svojem primeru nakazal na slabosti podobnega načina volitev zastopstva manjšin v parlament na Poljskem. V večini predstavljenih primerov je bilo izpostavljeno, da obstajajo sicer različne, včasih tudi nekoliko nerodne, pa vendarle oblike zastopstva posameznih manjšin v predstavnih telesih, take oblike zastopstva so recimo predstavili udeleženci iz Romunije, Slovenije, Hrvaške, Albanije, Poljske, Litve, Mol-

političnih strank, posameznih koalicij manjšin, preko predstavnikov manjšin v strankah večinskega naroda z različnimi možnostmi variantami do nestrankskega načina kot ga imamo v Sloveniji. Tudi sama izvedba se od države do države v skladu s splošnim volilnim sistemom kot tudi z nekaterimi posebnimi določili razlikuje in je včasih že na nivoju zelo zahtevnega, kot je npr. izvedba volitev, ki velja na Madžarskem.

Poseben primer predstavljajo države, ki so nastale po razpadu večjih zveznih držav. Če je Sloveniji in Hrvaški v večji meri ta problem uspelo rešiti, so posebej prišli do izraza problemi, ki jih imajo z novo politično geografijo baltske države, ki so se naenkrat znašle v položaju, da imajo izredno močno novo rusko manjšino, ki je v prejšnji državi imela status naroda, in danes kljub temu, da so njeni pripadniki v nekaterih primerih tudi brez državljanstva, dostikrat tudi noče biti manjšina.

Slovenija

Varstvo pravic narodnih in etničnih skupnosti v Sloveniji je zagotovljeno tako na individualni ravni z varovanjem pravic posameznikov, pripadnikov manjšinskih skupnosti, kot na kolektivni ravni z zagotavljanjem posebnih pravic manjšinskim skupnostim. Obe ravni varstva se medsebojno dopolnjujeta in sta usklajeni s sprejetimi mednarodnopravnimi obveznostmi Republike Slovenije.

ga pluralizma in o pomembnem – pozitivnem – vplivu avtohtonih etničnih skupnosti na zgodovinski in kulturni razvoj Slovenije in zlasti njenih posameznih regij. V času po drugi svetovni vojni so uradna slovenska politika, ustava in zakonodaja priznali obstoj etnične pluralnosti ter začeli oblikovati specifičen sistem zaščite (avtohtonih) narodnih manjšin. To je bilo tudi podlaga za oblikovanje slovenske etnične in zlasti kulturne politike, ki je ves čas poudarjala obstoj etnične in kulturne pluralnosti, v devetdesetih letih pa se je (skladno s sočasnimi trendi v svetu) tudi formalno opredelila za multikulturalizem in interkulturalizem.

Slovenija se je odločila za t. i. »pozitivni koncept zaščite (avtohtonih) manjšin«, manjšine obravnava kot subjekt in izrecno določa obveznosti države za uresničevanje posebnih pravic manjšin. Značilnost tega koncepta je, da predvideva aktivno vlogo in zagotovljen vpliv etničnih manjšin v političnem procesu. Pri tem manjšine izpostavi kot aktiven subjekt v demokratični pluralni družbi in poudarja dvojno naravo njihovih posebnih pravic. Poleg tega pozitivni koncept zaščite manjšin predvideva tudi aktivno vlogo države pri uresničevanju posebnih manjšinskih pravic in tudi pri zagotavljanju potrebnih pogojev za njihovo uresničevanje. V tem okviru obstaja obveznost države, da vodi aktivno politiko zaščite manjšin ter da s

nih narodnih skupnosti kot oblike manjšinske samouprave, ki jih na njihov predlog država lahko tudi zadolži za opravljanje določenih nalog iz njene pristojnosti, pri čemer zagotavlja sredstva za njihovo uresničevanje. Ustava prav tako predpisuje zakonsko urejanje teh pravic na območju, kjer ti skupnosti živita in obveznosti samoupravnih lokalnih skupnosti za uresničevanje teh pravic. Najpomembnejše ustavno določilo z vidika politične participacije je vsekakor tisto, ki določa, da morajo biti zakoni, drugi predpisi in splošni akti, ki zadevajo uresničevanje v ustavi določenih pravic in položaja zgolj narodnih skupnosti, sprejeti s soglasjem predstavnikov narodnih skupnosti.

Gre za določilo, ki daje narodnim skupnostim možnost dejanskega odločanja, ki presega navadno soodločanje in pomeni z uveljavitvijo pravice veta neposredno odločanje o bistvenih vprašanjih manjšinskega obstoja in razvoja. To pa omogoča narodnima skupnostima, da sta soodgovorni za lastno usodo, da sta torej subjekt lastnega razvoja. Naloga države in njenih organov pa je, da s sprejemom ustrezne zakonodaje to omogoči. Torej soglasje oz. pravica do veta ne pomeni samo preprečitev izglasovanja nekega zakona ali ukrepa, temveč je predvsem tudi obveza, da se večina in manjšina o vseh bistvenih vprašanjih, ki zadevajo manjšino, dogovorita sporazumno.

DALJE PRIHODNIJČ

Knjiga z naslovom Haider show, ki jo je napisal profesor socialne psihologije Klaus Ottomeyer, je v mesecu aprilu izšla pri Založbi Drava v Celovcu. Na obletnico plebiscita je bila v Ljubljani predstavitev slovenskega prevoda knjige, ki jo je v zbirki Politikon izdala Študentska založba iz Ljubljane.

Darij Zadnikar je v predgovoru k slovenskemu prevodu zapisal, da je Haider bolj rezultat sodobne evropske liberalne demokracije kot pa avstrijske nacistične preteklosti. Avtor sicer izpostavi tri posamezne like – Robina Hooda, športnika in pivskega socialista – ki jih Haider burkaško preigrava na političnem prizorišču, hkrati pa opozarja, da ga k vsem tem na videz neresnim vlogam sili njegova lastna družinska drama, saj je bil vzgajan za premagovanje občutkov sramu zaradi nacistične vpletenosti staršev. Kljub temu, da je med njegovimi volilci le slaba tretjina desničarjev in naj bi ostale nezavedno očarali trije na videz »neresni« liki, pa je njegovo burkaštvo treba razkrinkati prav zaradi tega, ker je Avstrijo – in ne le njo – spremenil v oder ne le za svojo lastno družinsko terapijo, temveč tudi za kolektivno zdravljenje, saj jih ni malo, ki se spoprijemajo s podobno družinsko dediščino.

Problem je seveda v tem, da vsi trije liki obujajo nacistične ideje, ki temeljijo predvsem na izključevanju vsega drugačnega, kar se povezuje predvsem s šibkim in z ženskim. Na čem temelji očaranost ljudi nad temi

LJUBLJANA / ZALOŽBA DRAVA

Haiderjev show tudi v slovenščini

racionalno povsem nesprejemljivimi idejami? Haider z izjemnim občutkom za človekovo nezavedno izrablja strahove, ki jih poraja današnje življenje v moderni potrošniški družbi in ki jih elitno usmerjene politične stranke ne morejo potolažiti.

Prvi od likov, ki ga je prevzel Haider, je lik Robina Hooda, ki naj bi – tako zgodba – jemal bogatim in dajal šibkim. Vendar pa Haiderjev Robin Hood med tiste, ki jim je treba jemati, umešča tudi šibke, predvsem tujce in begunce. Zakaj je njegov Robin Hood sadističen in kje najde plodna tla za svoje delovanje? V njegovih potezah se odlikava iz zavesti izrinjen sadizem malega človeka in njegovih želja po uničenju nasprotnika, plodna tla pa so seveda povsod tam, kjer ni poguma za neposreden upor proti krivicam in zatiranju v vsakdanjem življenju.

Drugi lik, s katerim privablja tako moške kot ženske, je lik moškega športnika. Kult lepega telesa je izraz socialdarwinističnega življenjskega koncepta, po katerem je vse, kar je močno, hkrati lepo in vredno, to, kar je šibko, pa grdo in nevredno. Z zaničevanjem vsega, kar je šibko, se izkazuje globoko zadržani strahovi pred lastnim padcem v nič in za strah pred pogreznjenjem v ženskem, mehkim in tekočem. Neomačizem, ki so ga sprejele tudi nekatere

ženske, je predvsem način premagovanja krize moških zaradi odpravljanja patriarhata in vse večje enakopravnosti žensk na vseh področjih. Če si je Haider še leta 1984 upal govoriti o »denaturirani obliki današnjega sobivanja«, je danes previdnejši, saj ve, da bi se uprle tudi ženske v njegovi lastni stranki. Na videz netransparentne za-

hteve po ponovni vzpostavitvi reda v družinah in s tem vzpostavitve starih spolnih vlog v družini, Haider zakriva s pretiranimi skrbmi za položaj otrok – pri čemer so izvzeti otroci tako imenovanih novih manjšin – v avstrijski družbi.

Za lažje razumevanje trditve, da Haider vzbuja erotično očaranost, Ottomeyer uporabi Freudov opis podobnosti med zaljubljenostjo in odnosom, ki

ga do vodje vzpostavi množica. Oslabljen vest namreč ni sposobna videti napak ljubljene objekta oziroma vodje – in ko čas prinese streznitev, pride do bolečega spopada z izgubo in z lastnimi zlorabljenimi željami, kar je seveda ponižujoče. Zato je ljudem, ki so premagali svojo očaranost nad Haiderjem, to tako težko priznati.

Tretji posamezni lik, ki ga po avtorjevem mnenju igra Haider, je lik socialista pivskih šotorov. Haider se namreč vedno bolj usmerja k zagovarjanju pravic delavcev in uslužbencev in utrjuje njihov strah pred brezposelnostjo s primerjanjem števila brezposelnih s številom tujcev v državi. Haider, ki skupaj z »malimi« ljudmi pod šotori pije pivo, jih treplja po ramenih in jim dovoli, da ga tikajo ter kličejo po imenu, je večkratni milijonar, zemljiški posestnik in človek z akademskim nazivom. Ljudem, ki živijo v svetu izkoriščanja in odtujenosti, hkrati s prijateljstvom ponuja simbolično odpravo razredne družbe in utrjuje njihovo podobo »spodobnih in marljivih« delavcev, ki so seveda pravo nasprotje zabušantov – za delo manj sposobnih, ponavadi tujcev – ki jih je treba preganjati. Pri tem ima pomembno vlogo tudi mehanizem »identifikacije z napadalcem«, katerega tarča so trenutno drugi. Strah pred tem, da bi bili tarča njegove sovražnosti,

pri ljudeh prekrije povečan občutek lastne vrednosti, ki omogoča izživiljanje agresije nad šibkejšimi, kroti strah pred izločitvijo in ustvarja medsebojno pripadnost.

Kadar zagovarjanje nacionalsocialističnih idej ali sovražstva do drugačnih postane preočito, Haider svoje izjave prekliče ali pa se preprosto zlaže. To počne, ker se dobro zaveda, da nezavedno ne pozna zaničanja, saj ko je laž enkrat izrečena, tam tudi ostane.

Očaranost Haiderjevih svobodnjakov s tematiko spolne zlorabe otrok, Ottomeyer razloži s tem, da v naši družbi veliko odraslih ljudi čuti, da jih avtoritete zlorablajo in izkoriščajo v njihovih ljubezenskih željah in pri njihovih dobrih namerah. To velja tako za nadrejene kot za zapeljevanja s strani medijev, pri čemer se ljudje počutijo kot neumni in zapeljani otroci, ki ne morejo zavrniti avtoritete. Hkrati pa so zlorabljeni otroci do skrajnosti stopnjevani liki politično zavedenih ljudi, ki se skušajo svoje zapeljanosti nezavedno znebiti s stalnim razburjanjem nad pedofili.

Politični populizem ne uspeva le v Avstriji, temveč v vseh liberalnih demokracijah. Evropa ni na Haiderja reagirala le zato, ker so njegove ideje v nasprotju z idejami združene Evrope, temveč predvsem zato, ker je v njegovih dejanjih prepoznala svoj lastni odnos do vsega drugačnega.

Irena Destovnik

»NAVIHanci« V CELOVCU

Preigravanje v »Kužku in sončku«

»Navihanci«, mladi naraščalniki otroško-mladinske skupine »Mi smo mi« Slovenskega kulturnega društva Celovec, so se preteklo sredo, 11. 10., že izkazali. V Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma so izvedli prijetno lutkovno igrico Ludvika Streda in Pavla Poláka »Kužek in sonček«, ki jo je iz češčine prevedel Tine Varl.

Na dokaj preprosti, a estetsko lepi in praktični sceni se je deset mladih poigravalo in preigravalo z lutkami, besedili, tako otroško čistimi in izvirnimi. Predstava dejansko nima neke napete zgodbe, je nanizanka raznih otroških domišljijских prebliskov, v sebi pa nosi humano sporočilo, medsebojno razumevanje in prijateljstvo in tudi ekološko oz. naravovarstveno noto.

Gledalci doživimo nakazani cirkus, kužke Flokija, Sultana in Fifija, konjička, poštarja in igralca, pa še sonček in oblaček ter vrtnarja in makov cvet. Za vsako vlogo tiči neka zgodbica,

Mladi »navihanci« na premieri pretekli teden

ki pa je le droben kamenček v mozaiku predstave. Kužku se je sanjalo o klobasi, vrtnarju nekdo izničuje delo, makov cvet se bo posušil, če mu ne bomo prilili ...

Scena je sestavljena iz bleščečih pravokotnikov v ozadju, igralci lutk pa se spretno skrivajo za napol prozornimi gajbicami. Prijetne lutke, sceno in kostume je ustvaril Jaroslav Mifajt, glasbo pa spet Boris Rožker, zdaj že kar stalni sodelavec režiserja Tineta Varla. Ta je s svojo režijo odlično ujel karakter čeških lutkovnih predstav.

Alenka Hain je poskrbela za nežen, a kljub temu dovolj dinamičen gib. Govor, in tega je potrebno spet pohvaliti, pa je z »navihanci« vadila Ana Vuga

Vogel. Seveda so dragocen prispevek vnesli še Niko Kupper kot tehnični vodja, Uschi Millionig s šivanjem kostumov in vodja skupine Andreja Lepuschitz.

Zdaj pa k junakom predstave. Vsi so se izredno potrudili in krivično bi bilo koga bolj pohvaliti kot drugega. Sonček je bila Milena Merkač. Oblaček Anja Kregar, kužke Flokija, Fifija in Sultana so igrali Nejc Kupper, Natalija Hartman in Petra Zdovc, Konjiček je bila Maja Zdovc, Anita Florjančič je igrala Igralca, Poštarja je upodobil Anton Hribernik, žjen Makov cvet je bila Mira Stadler, Vrtnar pa Taja Kupper. Vsi skupaj so bili res prijeten igralski kolektiv. *Jože Rovšek*

DRAVOGRAD
SEDMO LIKOVNO SREČANJE

Nastaja stalna zbirka

V začetku oktobra je v mestu ob Dravi potekalo tradicionalno, sedmo likovno srečanje. Zaznamovalo ga je deževno vreme, ki pa desetim udeležencem ni vzelo veselja do likovnega ustvarjanja. V začasem ateljeju v prostorih osnovne šole Neznanih talcev so tri dni nastajale podobe iz starotrškega jedra in okolice. Na občini so se odločili oblikovati stalno zbirko tako nastalih likovnih del; odkupili bodo tri slike in tako se bodo kraji z znamenitostmi občine likovno upodobljeni ohranili. Novost je tudi sestava likovnikov, saj so se samoukom pridružili akademski slikarji. Sodelovali so Srečko Fruhavh, tudi pobudnik srečanj, Leander Fužir, Stane Makuc, Beno Uršnik, iz kroga Društva koroških likovnikov, Janez Ambrožič iz Žirovnice, Stane Petrovič-Čonč iz Celja, Ivan Kolar iz Topolšnice; med akademskimi likovniki so se slikanja udeležili Milan Todič iz Celja, Luka Popič iz Slovenj Gradca in Rudi Benetik, doma iz zamejske Podjune.

Rudi Benetik je na dravograjskih srečanjih sodeloval prvič.

Pripovedoval je, da so ob neprestanem dežju ustvarjali v enem prostoru, kar je imelo za posledico intenzivne pogovore s kolegi. Slikal je sadovnjak skozi šipo, ker so ga vznemirila jabolka, ki so padala na tla. Naslikal je dve deli, kolaža, ki sta nalepljena na topolov les, v mešani tehniki akrila in črne krede. Na vprašanje, če pripada abstraktni likovni zvrsti, je menil, da je abstraktno zelo širok pojem, v njegovih delih pa je mogoče prepoznati marsikaj, tudi tisto, kar je v naslovu skrito; je pač igrivo, kot pristopajo prvošolci, ki so še nepopačeni, kot svežina, ki še ni imela drila. Ohranil je malo tega, kar so morda drugi že izgubili po sedmem letu starosti. Svoje nove stvaritve je opisal: »Lahko je abstraktno, lahko tudi čisto naravno... prepoznajo se drevesa, kapljice dežja, ki so mokre, težke ... sivini pa sem se izognil z ultramarin barvo«. Ob koncu je sogovornik pohvalil likovni utrip sorazmerno malega kraja in podobnega zaželel zamejcem na Koroškem.

Ob otvoritvi razstave v cerkvi Sv. Vida je o umetnikih in delih govoril umetnostni zgodovinar Marko Košan, nastopila pa sta mlada glasbenika, harmonikar Borut Mori in pianist Sašo Volmajer. Organizacijo sta izpeljali tukajšnja Zveza kulturnih društev in Sklad ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. *S. Š.*

UNIKUM: EVAKUACIJA

Nadiške doline se prebujaajo

V okviru jesenskega programskega ciklusa »Prelomi« je Univerzitetni kulturni center v Celovcu (Unikum) 10. oktobra organiziral izlet v Italijo, v obmejno »Beneško Slovenijo«, kjer so si udeleženci ogledali kulturno postajo Topolove/Topolo, ki leži na strmih pobočju hriba, ki loči Soško dolino od furlanske nižine.

Slavia friulana

Vabilu Unikuma se je odzvalo okrog sedemdeset izletnikov iz vse Koroške in iz drugih zveznih dežel različnih starostnih skupin. Tudi skupina Slovencev z Radiš, Roža in Celovca se je zbrala v torek zjutraj pri Minimundusu, da se udeleži tako imenovane »evakuacije« ali vožnje iz dežele k narodu sosedu, v fazi evropskega presega nja meja. Na parkirišču pa so se tudi zbirali in pripravljali razni ljudje z okrašenimi vozili na deželno povorko skozi Celovec. Po avtocesti so se evakuiranci peljali preko Trbiža, prelaza Predil v Log pod Mangartom, kjer so se dobro razpoloženi izletniki okrepčali v tamkajšnji gostilni »Mangart«.

Umetnica in kulturna spremljevalka izleta Inge Vavra in Gerhard Pilgram sta v gostilni obrazložila kulturne točke do vasi Topolove.

V Klužah, kjer so bili v 1. svetovni vojni hudi spopadi in kjer je izkrevnelo milijon vojakov, sta glasbenika I. Gritzner in M. Deisinger zaigrala v temni s svečami osvetljeni kamniti votlini komad »Extemporary

Umetnica Inge Vavra s fotografskimi podobami

Foto: Štukelj

Metall« koroškega komponista G. Lampersberga. Skozi Soško dolino s številnimi naravnimi krasotami so iznad megle pokukali že zasneženi vrhovi Julijcev, mimo mest Bovec in Kobarid in italijanske meje so se izletniki ustavili v kraju Hlodič (Clodig) v Nadiški dolini. Ta dvojezični predel Italije pa je znan tudi pod imenom »Beneška Slovenija« (Slavia italiana, Slavia friulana), kjer od 8. stoletja naprej živijo Slovenci. Slovenci so s strani oblasti uživali precejšnjo avtonomijo. Tudi vas Topolove, ki se imenuje po drevesu topol, je še danes dvojezična. V Hlodiču je umetnica Inge Vavra odprla potujočo razstavo s fotografskimi podobami vasi Topolove. Vsak udeleženec si je smel izbrati nekaj posnetkov v spomin na to akcijo. Pred obiskom starega, a žal že propadlega mlinarja »Mala Marija« v bližnji pragozdni so-

podali peš po strmini v vas Topolove, kjer sta goste pozdravila predstavnica kulturne postaje Topolove Donatella Rutar, Moreno Miorelli in župan občine Grmak Paulo Canalaz. Prebivalci Topolove pa so goste pozdravili z glasnim zvonjenjem, kar se dogaja samo ob praznikih. Prijazni domačini so pripravili okusno malico z domačimi dobrotami.

Kulturna iniciativa

Vas Topolove je obroben, idiličen in zasanjan kraj v gozdnatem predelu Nadiške doline. Do 20. stoletja so se prebivalci bavili z vinogradništvom, sadjarstvom in živinorejo. Še da-

ustanovljena kulturna iniciativa »Postaja Topolove«. Dvojezična aktivistka Donatella Rutar: »S kulturnim delom hočemo doprinesiti k poživitvi te umirajoče vasi. Država nas podpira z 20 milijoni lir. V prvem letu nas je obiskalo 17 umetnikov in umetnic, do danes pa skupno nad 160. Vsi prihajajo na lastne stroške iz vseh predelov Evrope in drugih kontinentov. Gostom so v poletnih mesecih na voljo turistične sobe. Umetnost je neke vrste transportno sredstvo med obema narodoma in generacijami.«

Vabilo na kosilo

Skupina kreativnih gostincev iz različnih krajev Beneške Slovenije ponuja gostom te regije prireditve »Vabilo na kosilo«. Oblika te ponudbe je preprosta, kakor so prebivalci te obrobne regije sami. Gostinci nudijo obiskovalcem in ljubiteljem dobre hrane zelo cenjene stare jedi po receptih, ki se ustno prenašajo iz roda v rod, sestavine so preproste in domače. Zdaj, v jesenskem času, ko se narava prebarva v rdeče in rumeno in ko je zemlja še posebno radodarna s svojimi sadovi, ko se grozdje zbira v kletih, odkoder se v pričakovanju novega vina širi vonj po moštu ... V vaseh ljudje pobirajo jabolka, gobe in kostanj. Poleg okusne in pristne kulinarike nudi regija lepo in divjo naravo s širimi gozdovi, čistimi rekami, vrhovi s čudovitimi razgledi, gostoljubnost in kulturne zanimivosti.

Okusna in skrbno pripravljena večerja z domačimi specialitetami v gostilni »Alla posta« v Hlodiču, prijazen sprejem gostinske družine Rutar ob zvokih harmonike in prijetna družba je zaokrožila nepozabno 10. oktobrsko evakuacijo v čarne kraje nedotaknjene in spet rahlo prebujajoče se Benečije.

Mirko Štukelj

Gostinska družina Rutar je lukulično razvajala lačne in žejne goste

teski je vsak potnik prejel leseno sprehajalno palico. Ob zvokih slapa in žuborenju čiste in hladne vode sta pred mlinom spet zaigrala glasbenika. Po zvočni inštalaciji so se izletniki

nes pričajo o tej dejavnosti številne terase. Vas je štela še pred tremi generacijami okrog 500 prebivalcev. Nenehno odseljevanje zaradi gospodarskega pritiska je zreduciralo prebivalstvo na štirideset pretežno starejših oseb. V tej zapuščenosti, osamljeni, toda za tujca idilični pokrajini, so domačini iz doline razvili pomembne kulturne dejavnosti, ki so dovedli do ponovnega prebujanja te vasi. Katalizator tega razvoja je leta 1994

Novice z Bleščeče

Dežurniki

Naši dežurniki so na južni strani pred kočjo postavili začasno uto in vanjo spravili drva, ki so bila na prostem izpostavljena vremenskim nevarnostim. Lansko leto smo namreč pripravili toliko drv, da smo napolnili drvarnico in nam jih je ostalo zunaj kar nekaj kubikov. Sedaj so pod streho in zavarovana, da nam bodo koristno služila v zimskem času. Ko bodo porabljena, bomo uto razdrli in če bo kdaj potreba, ponovno postavili. Mimogrede še to, da drva ne prifrčijo h koči, marveč je treba pošteno pljuniti v roke, da potem obiskovalcem služijo za prijetno bivanje v koči, še prav posebno pozimi. Nismo koncesionirana firma, da bi lahko za storitve zahtevali plačilo, računamo pa z uvidevnostjo, da nam prostovoljni prispevki zelo koristijo pri uveljavljanju posodobitve našega planinskega doma. Ko že poročamo o dejavnosti

na Bleščeči, pa še novica, da smo pridobili novega dežurnika dipl. inž. Franca Kattniga. Dežurniki mu želimo veliko veselja in zadovoljstva v novem »poklicu«.

Pot na Bleščečo

Nova, štiri kilometre dolga cesta s Kopanja na Bleščečo še ni odprta in trenutno je v slabem stanju, saj so preko nje s težkimi tovornjaki zvozili ogromno lesa, kar je cesto zelo zdelalo. Služila bo lastnikom gozdnih parcel in pa tudi naši planinski koči za njeno oskrbo, kar nas bo stalo tudi nekaj tisočakov na leto. Kdaj bodo cesto dokončno uredili, ni znano, nekateri menijo, da še letos, kar pa je malo verjetno.

Obisk na koči

V zadnjem času smo imeli v naši planinski postojanki na Bleščeči veliko obiska. Pred nedavnim pa nas je počastil s svojim obiskom nekdanji deželni poslanec in župan Hanzi Ogris pd. Miklavž z ženo in prijatelji. Družbo sta gostila prizadevna Trezi in Toni Valentinič. Čeprav je Hanzi zelo dobro seznanjen z našo planinsko dejavnostjo, je pa bil tokrat prvič na

Bleščeči, kar bi lahko imenovali dogodek leta. Prepričani smo, da se mu je zelo dopadlo v tem rajskem kraju, kar je prepričljivo dokazal njegov prispevek za vzdrževanje naše kočje, za kar smo mu zelo hvaležni.

SPD CELOVEC

Planinski piknik na Bleščeči

Letošnje stoto leto organiziranja slovenskega planinstva na Koroškem je bilo za SPD »Celovec« zelo delavno. Vrsta

srečanj, pohodov in izletov je zelo dolga in pestra. Naj omenim le poletni jubilejni pohod na Triglav, ko je pičlih sto

koroških Slovencev obstopilo Aljažev stolp. Seveda pa planinci že nestrpnost čakajo na izid jubilejne brošure, ki naj bi kmalu zagledala svetlobo dneva. Navzlic obilici opravljenega dela se srečanje v prijetnem krogu dobro prileže. Zato je planinsko društvo vabilo na planinski piknik v soboto, 14. oktobra, pri društveni koči na Bleščeči nad Arihovo pečjo. Od blizu in daleč, iz Nonče vasi do Malošča, od Bilčova do Slovenjega Plajberka so prišli planinci, da so v prijetni družbi popuvali, katero tudi vzdignili in se povsili, da je jubilejno leto Slovenskega planinskega društva bilo tako uspešno. Svoje je opravilo tudi sijajno vreme, kajti tako lepih jesenskih dni kot je bil sobotni, letos očitno ne bo več mnogo.

PRIREDITVE

ČETRETEK, 19. 10.

DUNAJ, v klubu – KSŠSD
19.30 Gledališka predstava »Project 2000«

PETEK, 20. 10.

DOMŽALE, dvorana komunalne-
ga centra
20.00 Glasbena prireditve »Slovenski
slavček 2000«. Vrtni red: ans.
Gašperji, ans. Bratov Poljanšek,
ans. Ptujskih pet, ans. Mladi
Dolenjci, ans. Alpski kvintet in
fanfare mengeške godbe

ŠENTJANŽ, k & k – k & k
20.00 Gledališče »Der Herr Karl«.
Kulturna karavana proti
desnemu ekstremizmu

CELOVEC, CD-Cafe Pankraz
20.00 mih group in concert

SOBOTA, 21. 10.

OBIRSKO, pri Kovaču – SPD
Valentin Polanšek
5.30 Društveni izlet. Ogled mesta
Salzburg. Prijave F. Haderlap
(04238/8417)

LOČE, gostilna Pušnik-Wrolich –
SNI Urban Jarnik, SNI v
Celovcu, SKD Jopa-Baško jezero
9.30 Jurij Trunk in njegova koroška
leta. Posvet ob 80-letnici
glasovanja in odhoda J. Trunka
v Združene države Amerike

ŽELEZNA KAPLA, na športnem
igrišču – SPD Zarja, SPD
Valentin Polanšek, SSK Obir
13.00 2. super-trim 2000. Ob 15. uri
prijateljska nogometna tekma
SPD Zarja : SPD Danica.

NEDELJA, 22. 10.

ŠENTJANŽ, k&k –SPD Šentjanž
11.00 Premiera »Volk in sedem kozli-
čkov«. Nastopa otroška gleda-
liška skupina II SPD Šentjanž

PONEDELJEK, 23. 10.

CELOVEC, LŠ Mohorjeva
16.30 Vernisaža »Jaz-glina-jaz«
(otroci z Gerhild Tschachler-
Nagy)

CELOVEC, Mladinski dom –
Film mladje
19.30 Premiera novih kratkih filmov
»Težišče-stranišče«,
»Nepovabljen« in
»Bankotrans«. Po premieri kon-
cert mlade rock-skupine »zipi«

TOREK, 24. 10.

CELOVEC, Slomškov dom –
Mohorjeva
19.00 Večer s koroškimi avtorji

SREDA, 25. 10.

ŠENTJANŽ, k&k –SPD Šentjanž
18.00 Ponovitev gled. predstave
»Volk in sedem kozličkov«.
Nastopa otroška gledališka sku-
pina II SPD Šentjanž

ŽELEZNA KAPLA, farna dvorana
– SPD Zarja
19.30 Dober večer, sosed! Nastopajo:
Di Grine Kuzine iz Berlina,
Kvintet Wabelsdorf, učenci
Glasbene šole, Zbor Obirskega
pevskega društva, MePZ in reci-
tatorska skupina SPD Zarja

RADIŠE, KD Radiše – SPD Radiše
20.00 »Dober večer, sosed«.
Nastopajo: AGV Frantschach,
Nina Popotnik (violina), Monika
Turner (klavir) ter domače
pevske skupine

BOROVLEJE, mestna hiša – SPD
Borovlje
20.00 Dober večer, sosed! Nastopajo:
Stadtchor Ferlach, MePZ Zvonka
Antoličič iz Slovenije, Komorni
zbor SPD Borovlje in ansambel
Drava.

PLIBERK, Kulturni dom – MePZ
Podjuna, MoPZ Kralj Matjaž, SPD
Einost, KPD Drava, VOX, SPZ
20.00 Kabaret »Zwei echte Österrei-
cher«. Nastopata: Thomas
Maurer in Florian Scheuba

ČETRTEK, 26. 10.

RADIŠE – SPD Radiše
10.00 Pohod po Radišah
ŠMIHEL, farna dvorana – KPD
Šmihel

20.00 Lutkovni festival CIKL CAKL
DOBRLA VAS, kulturni dom –
SPD Srce
20.00 Dober večer, sosed! nastopajo:
Happy Family, Priblja vas,
Singgemeinschaft Eberndorf,
Plesna skupina Sine Plan, MePZ
in otroški zbor SPD Srce in
kvartet A capella

SOBOTA, 28. 10.

CELOVEC, novi trg
11.00 Kulturni program
14.00 Demonstracija
ŠENTPRIMOŽ, Kulturni dom –
SPD Danica, SPZ
16.00 Na poti skozi čas. Predstavitev
brošure raziskovalne delavnice;
glasbeni okvir: zbor Šentviške
korenine

CELOVEC, Dom glasbe –
Stadtchor Klagenfurt
20.00 Tradicionalni jesenski koncert
»Begegnung mit Freunden«.
Nast.: Kvartet bratov Smrtnik,
Familienmusik Goritschnig,
Stadtchor Klagenfurt
ROŽEK, kulturna dvorana na
Muti – KD Peter Markovič
20.15 Dober večer, sosed! Nastopajo:
domači otroški zbor, Pevsko-
instrumentalna skupina iz
Žvabeka, Pepej Krop s prijatelji
in MoPZ SPD Bilka.

NEDELJA, 29. 10.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
11.00 Premiera »Kosmata žabak«.
Nastopa mladinska lutkovna
skupina KPD Šmihe

PRAZNUJEJO! Franc
Stumpf iz Celovca – 40.
rojstni dan; Antonija
Podgornik z Apač – 86.
rojstni dan; Katarina To-
mažič z Bistrice v Rožu –
85. rojstni dan; Urška Krištof iz Vidre
vasi – rojstni dan; Brigita Petjak iz Šteb-
na – rojstni dan; Hilda Snedec s Ponikve
– rojstni dan; Marija Pachtev iz Pliberka
– rojstni dan; Karl Polanc iz Dvora – roj-
stni dan; Lenci Novak z Obirskega – 68.
rojstni dan; Doris Dobernig iz Sreji – 30.
rojstni dan; Kristijan Olip iz Drabunaž –
65. rojstni dan; Urša Markowitz iz Vино-
gradov pri Miklavčevem – osebni praz-
nik; Terezija Kuschnik – 80. rojstni dan;
Gregor Slugovec iz Lancove – rojstni dan;
Peter Setz iz Gorič – 75. rojstni dan; Tat-
jana Vrhnjak iz Žvabeka – rojstni dan;
Rezi Lobnig z Obirskega – 70. rojstni
dan; Kristl Jug z Borovnice – rojstni dan;
Hanzi Kelih iz Sel – rojstni dan; Urši
Male iz Borovelj – rojstni dan; Milan
Piko iz Vidre vasi – rojstni dan; Andrej
Wakounig z Dvora – rojstni dan; mag.

Film mladje in Mladinski dom

Celovec, Mikschallee 4
vabi na premiero novih kratkih filmov
v Mladinskem domu, v ponedeljek,
23. oktobra 2000, ob 19.30

■ LEA LUGARIČ: »Težišče-stranišče«
■ MARJA ŽNIDAR: »Nepovabljen«
■ ČLANI SPD RADIŠE: »Bankotrans«

Po premieri filmov koncert
mlade rock-skupine Zipi

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

vabi na osrednjo
spominsko svečanost
ob Dnevu mrtvih

v nedeljo, 29. oktobra 2000,
ob 15. uri

na pokopališču
v Šentrupertu pri Velikovcu
kjer počiva 83 padlih
partizanov,
pripadnikov
osmih narodnosti.
Vabljeni!

ZVEZA BANK, reg. z. z o. j.
9010 Celovec, Paulitschgasse 5-7

razpisuje delovno mesto
revizorskega pripravnika

(zaključena trgovska akademija ali
gimnazija, pripravljenost s 3-letno
izobrazbo) Potrebno je znanje obeh
deželnih jezikov.

Pismo prošnje z življenjepisom
pošljite revizorju Hanzeju Dragasch-
nigu do 27. 10. 2000.

Zvezna gimnazija in zvezna reakna
gimnazija za Slovence

9020 Celovec, Janežičev trg 1
razpisuje karentno zastopstvo
mesto tajnice

za poldnevno zaposlitev

(4 ure dnevno,
od ponedeljka do petka).
Pogoj: znanje slovenščine in nemšči-
ne v ustni in pisni obliki ter obvla-
danje računalništva.

Prošnje je treba nasloviti na: Deželni
šolski svet za Koroško, Landesschul-
rat für Kärnten, 10-Oktobler Str. 24,
9010 Celovec/Klagenfurt

**SLOVENSKI
VESTNIK**

čestita

Bertl Wutte iz Celovca –
rojstni dan; Flori Koschat
iz Podgorij – rojstni dan;
Micka Miškulnik iz Veli-
ke vasi – rojstni dan; Eli-
zabeta Dobnig z Doba –

85. rojstni dan; Štefan Sienčnik iz Dobrle
vasi – 60. rojstni dan; Sabina Anderwald
iz Šentlipša – rojstni dan.

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim
poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev
za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA

Sonja Wakounig (-50)
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletekst 299

ČE 19. 10. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zila

PE 20. 10. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 21. 10. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – ...

NE 22. 10. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška /
Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena

PO 23. 10. ■ 18.10 Kratki stik

TO 24. 10. ■ 18.10 Otroški spored

SR 25. 10. ■ 18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 22. 10. ■ 13.30 ORF 2 • Republika
Slovenija na poti v Evropo • Jesenski dne-
vi 2000: Novi opus Gustava Januša • Sed-
merboj južnokoroških vasi: Tretji tekmo-
valni dan v Železni Kapli • Mladi dokazu-
jejo kreativnost: Nove produkcije krožka
»film mladje« • Video-Clip: Mešani pevski
zbor »Danica« na sprehoju pri Sveti Hemi

PO 23. 10. ■ 3.25 ORF 2, 16.00 TV SLO1 (Pon.)

RADIO KORTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00
Viža 8.30 Živa 14.00 Viža 14.30 Korota-
nov zimzelen 15.00 Kratek stik 16.30
KoroDan (KORO-žurnal 17.15–17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanov
mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrkija

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Do-
mača budilka 8.00 Otroški vrtljak 8.30
Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane
15.00 Zborovska 15.30 Čestitamo in
pozdravljamo 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 20.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Odpr-
ti kanal 18.00 Na dan z besedo 18.15 Tečaj
slovenščine 18.45 Poročila 19.00 Proud to be
loud 20.00 Music for the masses 24.00 Ta
mera (pon.) 01.00 Soundtrack tedna

SO 21.10. ■ 10.00 Kaj je pravzaprav lepo?
(simpozij v Osojah) 11.00 BBC News 11.30
Campus 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00
Svet je vas 18.00 Glasba 18.45 Poročila
19.00 Glasba 20.00 BBC News 20.06 Yugo-
Rock 23.00 Glasba

NE 22.10. ■ 10.00 Evropa v enem tednu
10.25 Na dan z besedo (pon.) 11.00 Literarna
kavarna: perspektive Musilove hiše 12.00
Poročila 12.07 Divan 12.30 Special: Evropa od
spodaj 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00
Club Karate 20.00 BBC News 20.06 Sunday
Loops (DJ Nova) 22.00 For those about to
Rock 24.00 Glasba

PO 23.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 11.30 Tečaj slovenščine 12.00 Poročila
12.07 Divan 13.00 Druga glasba: slovenski in-
terpreti 18.00 Karavana kulture 18.45 Poroči-
la 19.00 Digitalizacija ljudske zavesti 20.00
BBC News 20.06 Take the Jazz Train 22.00
Svet je vas (pon.) 23.00 Glasba 24.00 Kaj je
pravzaprav lepo? (simpozij v Osojah) pon.

TO 24.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Dru-
ga glasba: po celem svetu 18.00 Na dan z be-
sedo 18.15 Karavana kulture 18.45 Poročila
19.00 Kakkoi – japonska (pop)kultura 20.00
BBC News 20.06 Noche Latina 21.00 Campus
(pon.) 21.30 Planet music 22.00 Literarna ka-
varna (pon.): perspektive Musilove hiše 23.00
Vešča 01.30 Glasba

SR 25.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 11.15 Voz latina 12.00 Poročila 12.07
Divan 13.00 Druga glasba: jazz 18.00 Karava-
na kulture 18.15 Tečaj slovenščine 18.45
Poročila 19.00 Mediterraneo 20.00 BBC News
20.06 Ruff Radio 22.00 Mad Force 24.00 Spe-
cial: Evropa od spodaj (pon.) 01.00 Glasba

ČE 26.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 11.30 Tečaj slovenščine 12.00 Poročila
12.07 Divan 13.00 Ta mera 18.00 Karavana
kulture 18.45 Poročila 19.00 Yesterday & To-
day 20.00 BBC News 20.06 Freak Show
21.00 Nikoli več ne bo kot je nekdanj bilo
(pon.) 22.00 Club Karate (pon.) 23.00 Glasba

BILČOVŠ – HODIŠE

Slovo od Odrejeve mame

Včeraj, v torek, 17. oktobra, se je velika množica sorodnikov, prijateljev in znancev na bilčovškem pokopališču poslovila od Odrejeve mame, Elizabete Ogris. Umrila je v svojem 97. letu življenja.

Rodila se je pri Čeburu, z dekliškim imenom Kruschitz, v Pugaradu. Poročila se je k Odreju na Malo goro in vzela za moža Hanzija Ogrisa. V zakonu je povila osem otrok, štiri dekleta in štiri fante. Od njih so sedaj žive samo še hčerke.

Odrejeva družina je med drugo svetovno vojno doživela pravo mučeništvo. Zaradi slovenstva in protifašizma sta bila mož Hanzij in sin Cenci v aprilu 1944 odgnana v koncentracijsko taborišče Dachau in tako je mama ostala z otroci sama. Sin Andrej se je priključil odporniškemu gibanju. V novembru 44 so izselili mamo in tri hčere, najmlajši je bilo komaj štiri leta, sina Hanzija pa takoj prisilno vtaknili v nemško vojaško suknjo. Andrej je bil prav takrat doma na okrevanju in je zato moral nazaj k

partizanom. V Žopračah so ga skupaj z ostalimi partizani isledili in ga zverinsko ubili. Od Odrejeve družina je na Koroškem ostala samo sedemletna Toni, ki pa je bila v Borovljah. Mari Terezijo in tri hčere so najprej namestili v taborišču Buch pri Ilertiesnu, konec vojne pa so dočakale v Markt Rettenbachu. Sin Hanzij je v nemški vojski padel v aprilu 1945.

Po vrnitvi domov v juliju 1945 so našli izropan dom in ponovno so se lotili dela in obnove. Mož se je

iz Dachau vrnil bolehen in je kmalu umrl, kmetijo pa predal sinu Cenciju. Mama Elizabeta se je podala z Male gore v dolino in zadnja leta živela pri svojih hčerah. Nazadnje pri hčerki Toni, pri Sabotnikovih na Plešerki.

Bilčovski župnik Leopold Kassl je zbrano spregovoril o Elizabetinem trpljenju in življenjski poti, pogrebne svečanosti pa so olepšali bilčovški pevci.

Hčeram in številnemu sorodstvu naj velja naše iskreno sožalje. J. R.

LOBNIK

Rudiju Knesu, p. d. Sabodinu v slovo

Globoko nas je pretresla vest, da Sabodinovega Rudija ni več med nami. V petek 13. oktobra, nas je v 59. letu starosti za vedno zapustil.

Rudi Knes se je rodil 19. aprila 1942 na gorski kmetiji pri Sabodinu v Lobniku. Ko je bil star pet let, mu je mati na posledicah trpljenja v taborišču Ravensbrück umrla.

Rudi je najprej delal doma na kmetiji, nato se je zaposlil pri AEG kot monter in v tovarni celuloze Obir. Ko so tovarno zaprli, je delal nekaj časa v tovarni sveč ICA, nato pa pri občini. Lansko leto spomladi je šel v zaslužni pokoj.

Pred 15 leti je pripeljal na dom ženo Eli. Rodila sta se jima dvojčici Lizi in Kristi.

Trdo in lepo življenje je na gorski kmetiji. Rudi je bil dober oče in mož. Bil je velik prijatelj sosedov, katerim je vedno rad pomagal.

Spominjamo pa se ga tudi kot odličnega drugega basista pri mešanih pevskih zborih

»Zarja« in »Franc Pasterk-Lenart«. Pel je tudi v cerkvenem zboru v Železni Kapli. Njegov barvit solo pri »12. razbojnikih« je še danes marsikomu v ušesih.

Če je Rudi imel le malo časa, je šel na lov in skrbel za divjad. Predsedoval je lovski družini Spodnji Lobnik.

Rudi je zapustil veliko praznino. Ogromna množica ga je spremljala v nedeljo k zadnjemu zemeljskemu počitku na pokopališču pri Mariji v Trnju v Železni Kapli. Z žalostinkami so se od pokojnega poslovili cerkveni pevci, moški zbor »Valentin Polanšek«, rogisti in trobentač.

Župnik Polde Zunder se je z ganljivimi besedami poslovil od dobrega človeka.

Rudi, odpočij se, ohranili te bomo v najlepšem spominu.

Ženi Eli, otrokom, bratu Floriju, sestri Ireni in bici Mariji ob boleči izgubi izrekamo iskreno sožalje.

Dovolj je (samo)poniževanja.

V soboto, 28. oktobra – v Celovec!

Demonstracija

ob 14. uri na Novem trgu

proti desnemu ekstremizmu in socialni demontaži

Govorili bodo zastopniki avstrijskih gibanj proti črno-modri vladi, narodnih manjšin v Avstriji in protirasističnih gibanj iz Italije, Francije in Nemčije. Nastopajo umetniki in umetnice, glasbene skupine, pevci in pevke iz Avstrije, Francije in Italije, med njimi tudi

Tržaški partizanski pevski zbor

Demonstracijo podpirajo vse pomembne avstrijske odporne skupine, kulturni in javni delavci ter vrsta parlamentarnih odbornikov Evropske skupnosti.

26. in 27. oktobra: KONGRES ODPORA v celovškem občinskem centru v Šentrupertu

Četrtek, 26. oktobra:

- 11.00 Otvoritev kongresa. Govoril bo **Gösta Maier** o »koroških razmerah«. Sledijo delovni krožki na te teme: demokracija / ženska politika / kulturna politika / manjšinska politika / perspektive za protirasistično delovanje / socialna politika / izobraževalna politika / okolje.
- 17.00 Plenum
- 19.00 Okrogla miza o »avstrijskih razmerah«. Sodelujejo: Michel Cullin (Pariz), Günther Jacob (Hamburg), Felix Kreissler (Pariz) in Lisbeth N. Trallori (Dunaj).

Petek, 27. oktobra: **Avstrijska desnica – evropska desnica**
Predavanja in razprave

- 10.00 Klaus Ottomeyer: Socialno-psihološki profil FPÖ
- 11.00 Maria Rösslhuber: FPÖ in ženske
- 12.00 Manfred Gross: FPÖ in avstrijsko delavstvo
- 14.00 Günther Jacob: Dediči Barentala
- 15.00 Helag Amesberger/Brigitte Halbmayr: Primerjava petih evropskih desno-ekstremističnih strank po vidikom ženske politike
- 16.00 Heribert Schiedel: Desni ekstremizem v Evropi
- 17.00 H. H. Scharsach:
Haiderjeva senca nad Evropo
- 19.00 Okrogla miza: »Ali drsi Evropa v desno?«. Sodelujejo: Johannes Voggenhuber, Elisabeth Gauthier (Pariz), Alessandra Cendron (Bozen) in drugi.
- 22.00 Filmska noč »Resistances« s podporo arte Francija
V četrtek in petek:
razstava knjig avstrijskih in drugih založb.

Prijave za kongres:

Plattform Offenes Kärnten/
Odprta Koroška

tel. 0463-32154
faks: 0463 32154-17

e-mail:
office@offeneskaernten.cjb.net

Prispevek na dan:
100 ATS.

POZIV platforme Offenes Kärnten Odprta Koroška

Odkar je FPÖ sestavni del avstrijske vlade, se je zaostrijo avstrijsko politično ozračje, raste vsakodnevni razizem, izničujejo vrsto pridobitev ženskega gibanja, relativirajo človekove pravice, izpodkopavajo demokratične strukture, rušijo socialne pravice in znižujejo socialni standard, obenem pa uganjajo nacionalno-populistično demagogijo. Vse to je vznemirilo veliko število ljudi in institucij v Avstriji in drugod. Povezujejo se v odporiško gibanje, ker jih skrbi, da bi se novi vladni model, zveza med konzervativno in desno ekstremistično stranko, etabliral tudi izven Avstrije.

Ta model vlade so najprej preiskusili na Koroškem. Svobodnjaška stranka, ki se sama pojmuje kot »nacionalna« na osnovi »prave narodne skupnosti«, je danes z deželnim glavarjem Jörgom Haiderjem najmočnejša stranka Koroške. Celovec je glavno mesto FPÖ in sedež avstrijskega senčnega kanclerja. Kar so včeraj zakuhali v koroškem poskusnem laboratoriju, je danes program za vso Avstrijo in se lahko jutri razširi v evropske dimenzije. Zato smo se odločili, da podpremo koroški odpor in intenziviramo sodelovanje vseh posameznikov in institucij v Avstriji in v inozemstvu, ki ta model vlade odklanjajo, ki se s politiko te vlade nočejo spoprijazniti in ki zahtevajo izstop svobodnjakov iz vlade.

Pozivamo na mednarodne dneve odpora med 26. in 28. oktobrom v Celovcu. Pozivamo iniciative, umetnike, posameznike, stranke in institucije v Avstriji in drugod, ki imajo kritičen odnos do te avstrijske vlade, da se nam pridružijo in organizirajo zvezdne vožnje v Celovec.

ZWEI ECHTE ÖSTERREICHER

Thomas Maurer & Florian Scheuba – političen kabaret

Kabaretista Thomas Maurer in Florian Scheuba persifilirata desnega populista Haiderja in s tem prav tako kar vso Avstrijo. Kabaretista sta prvič sodelovala leta 1995 kot avtorja legendarne televizijske komedije »Die kranken Schwestern«. Po obupnih rezultatih volitev 3. oktobra lani sta takoj začela sestavljati skupen program, s katerim medtem že gostujeta v skoraj vseh večjih in pomembnih kulturnih ustanovah v Avstriji. 24. oktobra nastopata s tem programom v Mestnem gledališču v Celovcu in v sre-

do, 25. oktobra, v okviru Karavane kulture proti desnemu ekstremizmu v Kulturnem domu v Pliберку.

»Zwei echte Österreicher« v sredo, 25. oktobra ob 19.00 uri, v Kulturnem domu v Pliберку

REGIONALNA LIGA / SAK : WAC

Izredne priložnosti, toda spet le remi – 0:0

Trenerju Franzu Polanzu sreča enostavno ni naklonjena. V šesti tekmi na domačih tleh je ekipa, prav tako kot tudi gledalci, nestrpno čakala na zaželjeno zmago. SAK je proti gostom iz Wolfsberga prevzel iniciativo in si priigral kar nekaj lepih priložnosti za vodstvo. A žal jih nezbrani napadalci R. Miklau, M. Novakovič in St. Tot v prvem polčasu niso znali izkoristiti. Tudi WAC je imel možnosti, vendar je odlični vratar SAK Hannes Matschek uspešno branil. Po odmoru so domačini še enkrat napeli vse sile, toda brez uspeha. Tekma se je končala neodločeno, razočaranje pa je bilo veliko pri navijačih in moštvu, ki se pred

koncem jesenskega kola še vedno nahaja v izpadni conilistvi. Naslednja tekma SAK bo na tujem proti Donau Linzu (v soboto, 21. 10. ob 16.00).

Pred tekmo so se igralci in gledalci z enominutnim molkom spomnili nekdanjega predsednika SAK Francija Šmida, ki je v nedeljo dopoldne v starosti 52 let nepričakovano za vedno zatisnil oči. Franci Šmid je predsedoval Slovenskemu atletskemu klubu od leta 1976 do leta 1979. Sinu Marjanu ter vsem sorodnikom velja naše iskreno sožalje. **M. Š.**

Robert Miklau in Milivoj Novakovič (beli dres) sta bila brez sreče. Foto: Štukelj

1. RAZRED D

Z razočarljivim rezultatom za obe ekipi se je končala tudi tekma v 1. razredu D med Metlovo in Žitaro vasjo – 0 : 0, pri čemer so Metlovčani izpustili še možnost enajstmetrovke!

Globašani so z 2 : 1 slavili pričakovano tretjo sezonsko zmago proti zadnjemu, Šmarjeti, v gol sta zadela Galo in legionar Andrič. V naslednjem krogu čaka globaško ekipo derbi v Šmihelu. Šmihelčani so v tem krogu tudi slavili zmago v precej izenačeni tekmi z Rikarjo vasjo – šele v zadnji minuti je Helmut Motschilnik poskrbel za odločilni zadetek k 3 : 2. Na lestvici vodi Šentpavel s 25 točkami. **T. G.**

KOLESARJENJE

32 UIC-točk za Wrolicha

49. »Sun-Tour« v Avstraliji je bila za »Paco« Wrolicha prava uspešnica. Po 15 etapah je kolesar iz Loč ob Baškem jezeru osvojil odlično 7. mesto, v razvrstitvi šprintov pa celo 3. mesto!

V soboto se je z zelo agresivno vožnjo – skupaj z dvema kolesarjema je vodil več kot dve tretjini etape – izboljšal celo še z osmega na sedmo mesto. In če na 11. etapi vožnji na

kronometer (25 km) ne bi izgubil nad dve minuti, bi uvrstitev bila še bistveno boljša.

Vsekakor pa je »Paco« z rezultatom izredno zadovoljen: »Pred startom si nisem preveč pričakoval, zato pa se še bolj veselim dobre dirke.«

Po dolgi in naporni sezoni pa sedaj sledi malo počitka. V ponedeljek je Wrolich še praznoval s klubskim kolegom in olimpijskim zmagovalcem Sco-

ttom McGroryem, nato pa se je z Renejem Haselbacherjem in Thomasom Mühlbacherjem odpravil na zaslužen dopust v Surfers Paradise. Sezona je bila dolga, sedaj se je treba malo odpočiti, saj se bodo kmalu začele priprave na novo tekmovalno leto, za katero imam visoke cilje, tako Wrolich, ki se bo konec meseca vrnil spet domov. **T. G.**

49. Sun-Tour:

1. Eugen Wacker (Kazahstan) 33:28:28, 2. Scott Moninger (ZDA) +1:35 min, 3. Andy de Smet (BEL) +2:00, 7. Peter Wrolich (Avstrija) +4:52:35, Thomas Mühlbacher +42:42:55, Rene Haselbacher (oba Avstrija) 1:30:52.

NOGOMET V SLOVENIJI

Slovenci so vstali iz pepela

Slovenska nogometna reprezentanca je začela kvalifikacije za SP, ki bo leta 2002 na Japonskem in v Južni Koreji, sila neuspešno. Prejšnji mesec so izbranci Srečka Katanca na Ferskih otokih igrali s tamkajšnjo reprezentanco le 2 : 2, pa čeprav so še pet minut pred koncem tekme vodili z 2 : 0. Sledila je zmaga z 2 : 1 v gosteh pri Luksemburgu, in na prvi domači tekmi v Ljubljani pred 8500 gledalci remi s Švicarji. Slovenija je minulo sredo resda igrala le 2 : 2 proti Švicarjem, toda več kot 50 minut,

po izključitvi Amirja Kariča, so igrali z igralcem manj.

Slovenski nogometaši so bili od švicarskih kolegov vsaj za razred boljši, pa tudi borbenosti ni manjkalo. Vendar se po dveh velikih napakah vratarja Mladena Dabanoviča, katerega je obakrat ukanil Tuerkylmaz, ni dalo iztržiti več. Prvi zadetek je Švicar turškega porekla dosegel s kakšnih 30 metrov, ko je Dabanoviču žoga spolzela med nogami! Vendar sta Ermin Šiljak in Mile Ačimovič uspela Sloveniji zagotoviti remi. Z izvrstno igro v zvezni vrsti se je

izkazal Aleš Čeh (GAK). V prvi kvalifikacijski skupini vodi s tekmo manj in šestimi točkami Rusija, s katero bo Slovenija igrala naslednjo tekmo 24. marca v gosteh. Slovenija je s petimi točkami na drugem mestu. **D. T.**

Rezultati 12. igralnega dne v ligi Si.mobil:

Hit Gorica – Tabor Sežana 2 : 1, Korotan – Mura 0 : 0, Domžale – Rudar (Velenje) 2 : 6, CMC Publikum – Olimpija 4 : 1, Maribor Pivovarna Laško – Dravograd 3 : 0, Koper – Primorje 2 : 2; stanje: Olimpija 26 točk, Maribor 23, Rudar 21, Hit Gorica, Dravograd in Korotan po 17, Publikum, Koper in Tabor po 14, Mura in Primorje po 13 in Domžale 10.

Pari 13. igralnega dne, 22. oktobra:

Koper – Hit Gorica, Primorje – Maribor, Dravograd – Publikum, Olimpija – Domžale, Rudar – Korotan, Mura – Tabor.

KOŠARKA

Koš s korakom v pravo smer

Tudi v drugi tekmi letošnje sezone so juniorji »KOŠ-a« slavili jasno zmago. Od vsega začetka igre je bilo čuti, da gre zares. S koncentrirano igro so si v prvi četrtini priigrali prednost osmih košev. To prednost so sukcesivno povečevali: v drugi četrtini za 5, v tretji za 3 in v četrti za 6 košev. Že iz tega je razvidno, da so bili fantje

zbrani in voljni. V primerjavi s prvo tekmo je bil opazen videen korak v pravo smer. Če bodo fantje poleg treningov pripravljani tudi še sami delati na sebi, bomo kaj kmalu videli homogeno ekipo, ki se bo borila za mesto na podestu.

Sportunion Klagensfurt : KOŠ 43 : 65 (23 : 36)

Nastopili so (v oklepaju so navedene točke, ki jih je kdo dosegel): Gregor Blajs, Jurij Brezavšček (20), Štefan Gomez, Jože Jeraj (4), Dominik Rozman (18), Miha Šporar (8), Jasmin Trifunovič (13), Boris Vavti (2).

LJUBLJANA

Umrli profesor Drago Ulaga

V 94. letu starosti je v slovenskem glavnem mestu umrl Drago Ulaga, nekdanji dekan in profesor na Fakulteti za telesno kulturo, katere soustanovitelj je bil.

Prof. Ulaga je bil eden boljših slovenskih orodnih telovadcev, bil pa je tudi novinar, trener, pisatelj, prvi diplomirani profesor telesne vzgoje na Slovenskem in nestor slovenskega športnega novinarstva. Leta 1966 je prejel Bloudkovo nagrado, najvišje slovensko odlikovanje na področju športa.

Slovenska športna javnost se je od prof. Draga Ulage poslovila na žalni seji na Fakulteti za telesno kulturo, pogreb pa je bil v najožjem družinskem krogu. Slovenska športna zveza je v sožalnem pismu družini poudarila velike zasluge prof. Ulage za šport na Slovenskem. **I. L.**

2. SUPER-TRIM-SEDMEROBOJ JUŽNOKOROŠKIH VASI 2000/2001

Tretja tekma v soboto, 21. oktobra v Železni Kapli!

Sedmerboj Slovenske športne zveze je v polnem teku. Po zmagi Železne Kaple na prvi tekmi v Bačah ob Baškem jezeru in zmagoslavju domačinov na 2. tekmovalnem dnevu v Bilčovsu je v soboto, 21. oktobra 2000, z začetkom ob 13.00 na športnem igrišču v Železni Kapli na sporedu tretja tekmovalni dan.

Panoge

3. tekmovalnega dneva:

- moški: tek na 600 metrov in spretnostno tekmovalje s »karjolo« in utežmi
- ženske: tek na 60 metrov in spretnostno tekmovalje s teniški žogicami na pladnju
- fantje: tek na 60 metrov in met v daljino
- dekleta: met v cilj in tek na ovire

Prireditelji: SPD »Zarja«, SŠK »Obir«, SPD »Valentin Polanšek« (koordinacija: Miha Travnik) **I. L.**

Lestvica po 2 tekmovaljih:

1. Železna Kapla in Bilčovs – po 27 točk, 3. Loče/Podgorje 18, 4. Šentprimoz 16, 5. Sele 10, 6. Pliberk in Zahomc, po 8 točk

ODBOJKA

Dob upa na prvo zmago

Po dveh porazih v prvih dveh tekmah prvenstva proti favoritom Hotvolleys Dunaj in Tirol Dobljani sedaj upajo na prvo zmago.

V soboto, 21. oktobra ob 19.00 bo ekipa v Kulturnem domu v Pliberku nastopila proti Döblingu, ki je po dveh porazih (2 : 3 proti Sokolu in 1 : 3 proti Hotvolleys Dunaj) in eni zmagi (3 : 0 proti Feldkirchu) na šestem mestu lestvice. **T. G.**

PADALSTVO

Avbljeva in Erjavec svetovna prvaka

Izkupiček slovenske padalske reprezentance na 25. svetovnem prvenstvu v japonski Išošimi je naravnost fantastičen. Irena Avbelj je osvojila zlato in bronasto kolajno, Borut Erjavec zlato, Senad Salkić in moška ekipa pa srebrno. Med moškimi ekipami je slavila Nemčija (13 cm) pred Slovenijo (18) in Češko (22). Za prvo mesto pri moških v skokih na cilj bi se morala pomeriti Salkić in Erjavec. Oba sta po šestih serijah skočila en centimeter od cilja, a vremenske razmere tega niso dovoljevale in o prvem mestu je odločal zadnji, boljši skok Erjavca. **D. T.**